

П'єсу було створено в рамках Лабораторії драматургії Національної спілки театральних діячів
України

Дмитро Терновий

dmytroternovy@gmail.com
067 20 92 577

Крило метелика

Дійові особи:

Микита, хлопчик 10 років

Батько Микити

Мати Микити

Андрій, друг Микити

Молодий чоловік

Недійові особи

Голоси Наглядачів

Голоси телеведучих

Індіанці

Сцена 1.

Коли глядачі потрапляють у будівлю театру, у вестибюлі їх чекає несподіване видовище.

Кілька груп північноамериканських індіанців в різних місцях сидять на підлозі у колах. Вони не розмовляють один з одним та з глядачами. Їхня задача – максимально сконцентрувати увагу на якомусь природньому об'єкті у центрі кола, наприклад, на великій рослині у горщику, т. ін., вони також можуть зосереджено, мовчки встановлювати контакт з якимись предметами у руках. Усі бажаючі з глядачів можуть приєднатися до цієї колективної медитації і посидіти в тиші у колі поруч з індіанцями. Лише через деякий час після третього дзвоника, індіанці по одному підіймаються, і також тихо, як сиділи, зникають.

Сцена 2.

Коли лаштунки у залі відкриваються, на сцені хлопчик років десяти з сачком у руках. Він тільки-но впіймав чергового метелика та зосереджено намагається витягнути його з сачку. Нарешті, йому це вдається, він уважно роздивляється свою здобич, потім обережно відкриває

кришку банки, що стоїть поруч, та запускає в неї нового зловленого метелика. Ставить її під лавочку, що стоїть в центрі сцени. Потім знову бере сачок, робить кілька кроків, вишукуючи наступну жертву.

В цей самий момент чуто глухий та сильний розкат грому, який лякає хлопчика, насувається грозова хмара, простір швидко темнішає. Хлопчик розгублено дивиться навкруги.

Чуто віддалений жіночий крик: Міко! Мікоооо!

Хлопчик. (кричить) Що?

Жіночий голос. (кричить) Швидко додому!

Хлопчик. (кричить) Біжу!

Майже одразу починається сильний дощ, справжня злива і знову лунає сильний удар грому. Микита, забувши про банку з метеликами та прикриваючись від дощу сачком, кидається зі сцени.

Світло поступово згасає, лише чути звуки сильного дощу.

Сцена 3.

У темряві звуки дощу потроху вщухають і стають чути голоси.

Перший. Все ж таки перетнули?

Другий. Перетнули.

Перший. Показник?

Другий. 101 відсоток.

Перший. Жах...

Третій. Ми не втримаємо!

Перший. Бачу. Треба збирати всіх. Велика нарада.

Третій. Треба щось вирішувати негайно!

Перший. Скільки в нас часу?

Другий. Не більше хвилини.

Перший. Наявні можливості?

Другий. У південній частині – засуха, цунамі, землетрус, у західній – злива, землетрус...

Третій. (перебиває) Злива – однозначно!

Другий. Але є ризики, і досить....

Перший. (перебиває) Бачу! Але згоден - злива.

Третій. Відпускаю. І нехай всім пощастить...

У темряві чутно розкат грому та одразу - звуки сильного дощу.

Сцена 4.

Вечір наступного дня. Батько і Мати Микити стоять у вікна і дивляться на вулицю. Мати одягнена по-домашньому, Батько тільки зайшов: мокрий плащ перекинутий через спинку стільця, неподалік – розкладений зонтик.

Батько. ...Це жах, транспорт ледь ходить, деякі станції метро закрили, кажуть залило... давно такого не було...

Мати. І не вщухає...

Батько. Навіть не пригадую, щоб два дні поспіль...і з такою силою...

Мати. У новинах кажуть, вже місячна норма... І щось прогнози не дуже...

Батько. Як він?

Мати. Без змін. Температурить. І марить... Щось незрозуміле, метелики знов...

Батько зітхає.

Мати. Краще б ти знайшов ту банку.

Батько. Міка спить?

Мати. Спить.

Батько. Гм...Вибач..., я не шукав насправді.

Мати. Що?

Батько. Вибач.

Мати. Ти ж нам сказав, що не знайшов.

Батько. Слухай, я вчора після роботи був, дуже втомлений...

Мати. Добраніч. (поривається піти)

Батько. Стій, ну, навіщо ти? І де під таким дощем ту банку розшукувати?

Мати. Ти нашу домовленість пам'ятаєш?

Батько. Ну от! Але ж зараз я сказав тобі правду!

Мати. Дякую, що не збрехав знову!

Батько. Слухай, не сердься, будь ласка. Так, збрехав. Хотів, щоб Міка заспокоївся. Ну, вибач мене...

Мати мовчить.

Батько. Диви, он ті автівки майже по самі дверцята затопило. Як завтра на роботу, не знаю...

Мати. Краще б я сама пішла і відшукала. Міка дуже засмутиться.

Батько. Не говори йому, будь ласка.

Мати мовчить.

Батько. Люба! Все знаю. Ти права. Будь ласка, прошу, не говори. Йому і так погано.

Мати мовчить.

Батько. Завтра вранці вийду, пошукаю, сподіваюсь дощ хоч трохи вщухне.

Мати мовчить.

Батько. Більше ніколи, обіцяю.

Мати. Дитячий садок якийсь.

Батько. Обіцяю. Йди сюди. (обіймає її) Спасибі.

Пауза

Батько. На жаль, тих метеликів вже, мабуть, немає давно. Ані повітря, ані їжі.

Мати. Може, так. А може, й ні... Міка казав, що у кришці дірок наробив, травиці їм туди накидав, шматок яблука, навіть цукор.

Батько. Молодець... Може й живі...

Пауза

Батько. Може, все ж таки доктора?

Мати. Схоже на звичайну застуду, але... Ти правий. Мене щось турбує все це.

Батько. Якщо до завтра не отямиться, покличемо, гаразд?

Мати. Так.

Сцена 5.

Микита спить, розкидавшись на своєму ліжку. Мати сидить біля нього і вдивляється в термометр.

Батько (заходить, пошепки). Ну, як?

Мати. Тридцять дев'ять знову. Я змінила компрес. Почекаємо ще трохи.

Батько. (підходить, пробує лоба). Міко, синку... Одужуй скоріше!

Мати. Нехай поспить. Пішли звідси!

Батько. Пішли!

Навшпиньки уходять.

Через деякий час стає чути гучний шепіт: Микито! Микито!

Микита ніби прокидається.

Микита. (марить) Хто тут?

На стіні з'являється велика тінь метелика. Вона тремтить.

Микита. (марить) Хто тут?

Голос. Ти надірвав мені крило! Надірвав! Боляче!

Микита. (марить) Знову ти?

Голос. Ми були такі красиві...

Микита. (марить) Дуже-дуже красиві!

Голос. Ми були такі красиві, такі веселі, такі вільні...

Микита. (марить) Я дуже люблю метеликів!

Голос. Ти запахнув мене в цю огидну банку. Нас багато, ми не можемо рухатися, не можемо літати! І нам боляче.

Микита. (марить) Я розшукаю, розшукаю!

Голос. Навіщо ти зробив це з нами?

Микита. (марить) Я не знаю. Я не думав. Я не знав, що тобі боляче.

Голос. Якщо ти спричиняєш біль, ти мушиш відповідати!

Микита. (марить) Я вже просив тата знайти вас!

Голос. Але він не знайшов.

Микита. (марить) Тоді я сам! Сам знайду!

Голос. Ви всі маєте відповідати! Цей дощ не скінчиться, поки ти не звільниш нас або поки ми не помremo. Цей дощ... Зрозумів? Цей дощ - наш біль... То лише початок. Далі буде!... Дощ.... - початок....

Тінь метелика поступово зникає.

Микита. (продовжує марити) Метелику! Я знайду... Я звільню...

Раптом Микита підводиться та сідає на ліжку. Він роздивляється навкруги. Потім слабким голосом кличе «Мамо!», «Мамо!», «Тато!». Не дочекавшись відповіді, розшукує капці, вдягає, та йде до виходу з кімнати. Поки він йде до двері з кімнати, світло загасає. Чути звуки сильного дощу.

Сцена 6.

Батько і Мати Микити сидять на дивані та дивляться новини. Чутно голос ведучого.

Голос ведучого новин. І повертаючись до головної події дня. Зараз нам сказали, що довгостроковий прогноз погоди не передбачає якихось змін. На жаль, циклон, що вирує над нами, ще сповнений сили. І злива, яка вже накоїла багато лиха, не зупиниться принаймні найближчими днями.

(на середині цього тексту з'являється та завмирає біля краю сцени Микита, він уважно прислуховується, батьки також занурені у новини і не помічають появи сина)

Голос ведучого новин. І у нас в студії головний метеоролог країни Олександр Круш. Будь ласка, Олександре, вам слово. Скажіть, як довго все це триватиме?

Голос Олександра Круша. Ви знаєте, на жаль, прогнози дійсно невтішні. Найближчими днями погода не зміниться. Більш того, від ситуації потерпаємо не тільки ми, майже всі країни Європи опинилися одночасно перед цим викликом. І поки що, мушу визнати, ми розгублені. Професійна метеорологічна спільнота в один голос каже, що нічого подібного у нашій практиці ще не було...

Микита починає плакати. Батьки кидаються до нього.

Микита. Він казав! Він казав!

Мати. Міко! Міко! Навіщо ти встав. Чому не покликав?

Микита. (ридає) Він все це знав!!!

Батько. Міко, ти про що?

Микита. Мій метелик!

Батьки переглядаються.

Батько. Що ти хочеш сказати?

Микита. Цей дощ... Це все через мене. Він не скінчиться... (плаче)

Мати. Мій хороший, ну що ти таке кажеш. Це просто сон.

Микита. Ні! Ні! Він приходить до мене!

Мати. Він весь палає... І марить знову. Викликай швидку!

Батько. Так, зараз (виходить)

Мати. Міко, ну ж бо...

Микита. Мамо, він попереджав, що так буде.

Мати. Метелик?

Микита. Так, мій метелик.

Мати. Добре. Що він тобі сказав?

Микита. Що дощ не скінчиться. Що буде ще гірше. Я маю його врятувати!

Мати. Обов'язково, так. Але перш за все тобі треба одужати.

Микита. Я маю відпустити його. Їх всіх, негайно!

Мати. Звісно. Тільки зажди трохи. Ти видужаєш, дощ пройде.

Микита. Не пройде. Ти мені не віриш!

Мати. Вірю. Але ти хворієш. Якщо хочеш, ми з татом разом вийдемо пошукаємо ту банку. Хочеш?

Микита. Так!

Мати. Де ти її залишив?

Микита. За домом. На горці. Під лавочкою.

Мати. Ну, добре... Обіцяю, ми з татом підемо вдвох...

Батько. (заходить) Швидка не приїде. Кажуть, води стільки, що проїхати неможливо. Перейшли на консультації телефоном.

Мати. Давай, Міко, ми тебе покладемо у ліжку, а потім сходимо пошукаємо твоїх метеликів. (Бере Міку на руки, несе. Батьку) Треба змінити компрес. І ще жарознижуюче...

Йдуть з кімнати.

Світло згасає.

Сцена 7.

Звуки дуже сильної зливи. Батьки Микити під зонтами у гумових чоботах на вулиці шукають банку з метеликами. Вони розмовляють, перекрикуючи шум зливи.

Батько. Та лавочка?

Мати. Мабуть.

Батько. Немає тут нічого.

Мати. Бачу.

Батько. Це безглуздя. І тобі не треба було йти взагалі.

Мати. Я йому пообіцяла.

Батько. Все! Слухай, я твій приклад сприйняв і засвоїв. Тепер пішли додому! Будь ласка! Мені ж ще на роботу якось...

Мати. Знайти би ту банку. От би він зрадів!

Батько. Він же сказав - за домом. От ми за домом. Під лавочкою. От лавочка. Немає тут нічого. Ми ж шукали? Шукали!

Мати. Треба не шукати, а знайти (дивляться один на одного). Гаразд, пішли. Ще прокинеться, а нас немає поруч.

Батько. Та банка, думаю, вже упливла.

Мати. А під лавочкою майже сухо, ти бачиш?

Батько. До речі, так. Дивно.

Мати. Гаразд, пішли.

Світло згасає. Чути звуки сильного дощу.

Сцена 8.

Чути голоси дванадцяти Наглядачів, чоловічі та жіночі.

Перший. Ви знаєте, навіщо я покликав вас.

Другий. Земля перетнула межу.

Перший. Саме так.

Третій. Причина нам відома?

Перший. Наразі, ні. Але це неважливо. Загальний рівень болю вже давно коливався біля червоної позначки.

Четвертий. Тобто може бути все, що завгодно.

П'ятий. Чергове бомбардування. Полювання. Знищене дерево.

Шостий. Будь-який прояв насильства. Навіть ненавмисно надірване крило метелика, – все що завгодно.

Сьомий. Ми більше не в змозі відслідкувати все.

Восьмий. Ця злива – єдине, що можна було?

Третій. Не єдине, але оптимальне.

Четвертий. Треба було терміново знижувати загальну больову напругу. Інакше...

Перший. Ви ж розумієте: планета могла не витримати.

Дев'ятий. Але ж злива - лише тимчасова міра.

Перший. Тому і скликав вас.

Десятий. Всі ми знаємо, що рівень болю зростає постійно вже кілька десятиріч. Останнім часом позначка 99% сприймається як норма.

Перший. В тому й річ: надто крихкий баланс, одного руху достатньо, щоб все зруйнувати.

Другий. І без ілюзій: ми надто довго сподівалися на краще, але вони все ще нерозумні... Дуже повільно зростають...

Одинадцятий. Питання в тому, як ще ми можемо їм допомогти?

Перший. Мені здається, прийшов час.

Другий. Знову посланець?

Перший. Не бачу іншого виходу. Вони досі потребують на вчителів.

Третій. Зважаючи на людську природу, це може бути небезпечно для того, хто піде.

Перший. Але іншого виходу не бачу. Що скажете?

Голоси. Згоден. Згодна. Згодна....

Одинадцятий. Я піду, якщо не заперечуєте. Хочу подивитися на все це з людської подоби. І отримати деякі відповіді.

Перший. Добре. Але, будь ласка, обережно.

Дванадцятий. В тебе буде тіло, а отже ти станеш вразливим. Бережи себе.

Одинадцятий. Так, розумію.

Перший. Добре. Йди. І перш за все, зупини зливу. Роздивись всю картину, відшукай причину.

Одинадцятий. Зрозуміло. Пішов.

Сцена 9.

Кімната Микити. Він у ліжку, поруч з ним його друг-одноліток Андрій.

Андрій. Я тобі шоколадку приніс. Ти надовго захворів? Що лікарі кажуть? А в нас школу закрили, уяви. Сиджу тепер дома. Дуже нудно. І батьки на роботу не пішли, тому що метро не працює. І сваряться весь час. Я і втік, сказав що до тебе спущуся провідати. А твої батьки спершу не хотіли пускати, казали тобі погано. А я з часом знову прийшов. А батько твій каже: це ж просто застуда, нехай, вони ж друзі. А мама тоді каже, що тобі начебто краще і можна зайти. А ти як? Хочеш шоколадку?

Микита. Зажди!

Андрій. Ну?

Микита. Заняття надовго відмінили?

Андрій. А ніхто не знає. Класна всім написала, щоб не виходили нікуди, щоб дома були. Четвертий день лле. Хочеш шоколадку?

Микита. Ні. Ти їж, якщо хочеш.

Андрій. Дякую. (розгортає шоколад) Підтанула трохи. Це взагалі мені подарували, а я тобі приніс.

Микита. Слухай... Пам'ятаєш, ти мені розповідав, як вкрав сто гривень в батька?

Андрій (оглядається) Навіщо ти? Ти ж нікому?

Микита. Ні, нікому. Це ж твоя таємниця. Я тобі обіцяв.

Андрій. Добре. Він досі час від часу шукає. Думає, що десь заникав.

Микита. Ну, от. Я вмю берегти чужі таємниці. А ти?

Андрій. Що?

Микита. Ти вмєш?

Андрій. Не знаю. Не пробував. (пауза) Думаю, так. А що?

Микита. В мене також є таємниця. Але ніхто не має знати.

Андрій. Розкажеш?

Микита. Обіцяй, що нікому. І ніколи.

Андрій. От тобі! Присягаюся!

Микита. Хм. Їди ближче!

Андрій наближається, Микита шепоче йому у вухо.

Андрій. (слухає) Не може бути! Ого! Насправді? Ух, ти!

Відстороняється. Дивляться один на одного.

Андрій. Ну, нічого собі! Вони вже, мабуть, померли всі. Шкода. І ми тепер також всі помремо, так? Нас усіх накриє?... Наш дїм буде як Тїтанїк, да?

Микита. Ні! Ні! Вони живі! Він сказав, дощ буде лити, поки я не звільню їх, або поки вони не помруть. А дощ лє, бачиш. Значить, живі. І чого їм вмирати? Повїтря є, і їжа.

Андрій швидко підводиться.

Микита. Ти куди?

Андрій. Треба знайти ту банку!

Микита. Стій! Батьки вже шукали.

Андрій. Але ж треба щось робити!

Микита. Він сказав, це я маю зробити. Лише я, виходить, розумієш?

Андрій. Але ж ти хворий!

Микита. Ну, от і допоможи мені!

Андрій. Як?

Микита нахиляється, шепоче йому на вухо.

Микита. Ну?

Андрій. Згоден!

Микита. Тоді скоріше. Давай свою куртку.

Хлопчики швидко перевдягаються, і Андрій займає місце Микити на ліжку.

Микита. Отак вкрийся, щоб нічого не було видно. Ключі є, я потім тихенько зайду.
Півгодини - і я повернуся.

Андрій. Тільки скоріше, а то мені влетить!

Микита йде до виходу.

Андрій. Зажди!

Микита. Що?

Андрій. Ми як супергерої? Рятуюмо всіх, так?

Микита. Виходить!

Андрій. Класно! (пауза) Тоді я буду Халк. А ти?

Микита. А я – Варпатч тоді.

Андрій. Хто?

Микита. Ну, супергерой-індіанець. Ти не чув? Він з апачів.

Андрій. Не чув! Він сильний?

Микита. Дуже. Потім розповім.

Андрій. Ну, не сильніший за Халка, думаю. Слухай!

Микита. Що?

Андрій. А можна я потім справді доїм шоколадку?

Микита. Ну, звісно!

Андрій. Йди! Скоріше!

Микита у верхній одежі Андрія уходить.

Сцена 10.

Батьки Микити дивляться телевізор, сидячи на дивані.

Голос телеведучого. ... І ще раз коротко про головне. Ми всі потерпаємо від небаченої досі зливи, навряд чи когось втішить інформація про те, що своєї протяжністю вона встановила беззаперечний погодний рекорд за всю історію спостережень. Велике щастя, що поки що обійшлося без жертв. Зараз триває евакуація людей з підтоплених сіл. Ситуація в аграрному

секторі критична: експерти кажуть, ще два-три дні такої зливи, - і ми втратимо більше половини врожаю. Нагадаю, що школи по всій країні вже не працюють, а с завтрашнього дня тимчасово закриваються вищі навчальні заклади. В уряді серйозно думають про введення надзвичайного стану, наслідком чого стане долучення армії до рятувальних робіт. Деякі релігійні діячі вже вдалися до апокаліптичних прогнозів та порівнюють ситуацію з часами біблійного Ноя. От такими були головні події дня. Ну, а тим, у кого немає власного ковчега і хто досі залишається з нами, ми, як і обіцяли на початку випуску, приготували справжній сюрприз!

(з'являється Микита, він у курточці Андрія, обережно прокрадається через кімнату, трохи затримується, щоб зазирнути у телевізор)

Отже, сьогодні в місті сталася неабияка подія, але майже ніхто не помітив її. А ми помітили! І зараз покажемо вам унікальні кадри. Це відео зроблено сьогодні рано-вранці камерами спостереження біля одного з супермаркетів у центрі столиці. Дивіться, що відбувається. Бачите: камера споглядає порожню вулицю. І от, дивіться, - фігура чоловіка виникає ніби нізвідки. Подивіться ще раз, будь ласка, у сповільненому режимі цей фрагмент. Десята секунда – ще нікого немає. Одинадцята – ми бачимо людину, що просто йде повз! Звідки взявся той чоловік, – незрозуміло. Ще раз, будь ласка, покажіть. Бачите? Це просто щось неймовірне і дивовижне! А тепер я прошу показати обличчя цієї людини крупним планом. Бачите: молодий хлопець! Запам'ятайте, будь ласка, це обличчя! Якщо десь побачите його, дзвоніть нам одразу! Ми хотіли б запросити цього юнака в студію і трохи відволіктися від теми повені. Отже, будьте вельми уважні! Люди-невидимки ходять серед нас! Дзвоніть нам! Будемо разом з'ясовувати, що це було! А поки що – до побачення, і хай нам всім щастить!

Микита обережно зникає з кімнати.

Батько. Здається, Андрій пішов.

Мати. Навіть не попрощавсь.

Батько. Так, він трохи дивакуватий хлопець. Але ж Міка з ним товаришує. Подивлюся, як він (йде до кімнати Микити, заглядає в неї).

Мати. І як?

Батько. Спить.

Мати. От чому Андрій побіг. Ну, добре, нехай поспить, скоріше одужує.

Батько. (повертається) Що думаєш про цього хлопця? (киває на телевізор)

Мати. Незрозуміло.

Батько. Може, монтаж...

Мати. А якщо допустити, що ні?

Батько. Навіть не уявляю, що тоді.

Мати. (зітхає) А були б ми дітьми, в нас був би мільйон ідей.

Батько. То розкажемо Міку. Загадка саме для нього.

Світло згасає.

Сцена 11.

Чути, як йде сильний дощ. Микита у курточці Андрія біжить по вулиці. Він сковзається, падає, встає, і знову біжить, знову падає, розгублено оглядається на всі боки, на себе самого, на курточку, потім знову біжить далі. Нарешті він опиняється біля тієї самої лавочки, де ловив метеликів. На лавочці сидить молодий чоловік під зонтом і широко посміхається. Вони уважно дивляться один на одного.

Молодий чоловік. Привіт!

Микита. Привіт!

Молодий чоловік. Сідай!

Микита заглядає під лавку, розчаровано зітхає, потім розгублено сідає з ним поруч, молодий чоловік також накриває його зонтом.

Пауза.

Молодий чоловік. Щось розшукуєш?

Микита. Так. (пауза) Вибачте. Але це таємниця.

Молодий чоловік. Розумію. Ти зовсім мокрий.

Микита. Впав кілька разів. (Оглядає себе) Забруднивсь... Андрію влетить... і мені...

Молодий чоловік. Мабуть, в тебе важлива справа...

Микита. Дуже... Ой, а я, здається, знаю, хто ви.

Молодий чоловік. Цікаво.

Микита. Це ж вас показували по телевізору?

Молодий чоловік. Що?

Микита. Ну, це ви з'явилися раптом, як з нікуди?

Молодий чоловік. Тільки з'явився, а вже всі знають?

Микита. Так показали ж по телевізору. Як ви це зробили?

Молодий чоловік. Просто.

Микита. Вас тепер шукають, хочуть запросити на телебачення.

Молодий чоловік. І як ти вважаєш, мені бути?

Микита. Йдіть, звісно, вас всі-всі побачать!

Молодий чоловік. Добре, непогана ідея.

Микита. А ви тут раптом банку мою не бачили?

Молодий чоловік. Яку саме?

Микита. З метеликами. Отут залишав.

Молодий чоловік. Подобаються метелики?

Микита. Дуже.

Молодий чоловік. Багато спіймав?

Микита. Багато. Роздивлявся їх.

Молодий чоловік. Помирали в тебе?

Микита. Так, було. (зітхає) Неодноразово, якщо чесно... Чомусь помирали... Я їх годував, але...

Молодий чоловік. Їм літати потрібно.

Микита зітхає.

Молодий чоловік. Любиш метеликів... А ще?

Микита. Ще в індіанців грати.

Молодий чоловік. Справді? Цікаво. Мене вражають індіанці.

Микита. Чесно?

Молодий чоловік. Так. Ти чув про вождя суквомішів Сіетла?

Микита. (здивовано, гаряче) Так!

Молодий чоловік. Дуже мені подобається, як він сказав одного разу: «Не людина спліла павутину життя, вона в ній - лише ниточка. Все, що ми робимо з павутиною, ми робимо...

Микита. (підхоплює)... робимо з самими собою». Звідки ви знаєте? Це ж з мого таємного блокноту!

Молодий чоловік. Справді? А ще знаєш, у індіанців є такі слова, якими вони говорять з деревами або тваринами і просять пробачення, якщо змушені їх вбити для своїх потреб...

Микита. І це теж! Звідки ви дізналися? Ви що, все знаєте про мене?

Молодий чоловік. Ні, я про індіанців кажу. Добре, що тобі вони теж подобаються.

Пауза.

Микита. Я загубив десь тут банку з метеликами. Їм боляче... Мені треба знайти їх! Дуже треба!

Молодий чоловік. То ти їх під лавкою виглядав?

Микита. Да... І батьки дивилися, не знайшли...

Молотий чоловік. Іноді так бува, знаєш: у найвидніше місце щось покладеш, а знайти не можеш. Просто треба так подивитися, щоб не шукати, а знайти.

Микита. От знову... Звідки ви...? Моя мама так завжди каже! (пауза) А як це зробити?

Молодий чоловік. Навіть не знаю... Просто... Ніби перемикаєш свій зір.

Микита. Зараз! (заплющує очі, відкриває знову, зіскакує, дивиться під лавкою) Ось же вона! Ось!!! Вона тут!!!! (витягає банку) Вони живі! Живі! Дивіться!

Молодий чоловік. Так, живі.

Микита. Бідолашні, ледве повзають. І пилоч майже спав з крил, вони вже не злетять. І отой поранений, в нього крило надірване. Що я накоїв...

Молодий чоловік. Як тебе звати?

Микита. Микита. Батьки і друзі звать Міка.

Молодий чоловік. Я твій друг, як вважаєш?

Микита. Думаю, так.

Молодий чоловік. Міко, дай подивитися, будь ласка (бере банку, уважно роздивляється, потім починає щось шепотіти, ніби розмовляючи з метеликами, потім простягає банку Микиті). Вони злетять.

Микита. Ви розмовляли з ними? Як справжній індіанець? Навчіть мене?

Молодий чоловік. Ти вмієш.

Микита. Справді?

Молодий чоловік. Так. Спробуй.

Микита дивиться в банку і шепоче.

Микита. А той поранений?

Молодий чоловік. Який саме?

Микита (уважно роздивляється) Ну, отой... Не бачу, всі ніби цілі, дивно...

Молодий чоловік. Може, ти вилікував його?

Микита. Це диво! Диво!!! Я це вмію! Ух, ти... То що? Я відпускаю?

Молодий чоловік знизує плечима.

Микита відкриває банку, і в цей самий момент дощ скінчується, грозова туча проходить і з'являється сонце.

Микита. Летіть! Летіть!

Метелики летять по всій сцені,

Молодий чоловік (складає зонтик) Ну, от... Ти молодець!

Микита. Вони такі!.... Вони неймовірні!

Молодий чоловік. Так, все живе навкруги, така краса...

Микита. А чому ви весь час посміхаєтеся?

Молодий чоловік. (оглядає себе, дивиться на свої руки, вдихає повною груддю повітря) Не знаю... Якісь дивовижні відчуття.

Микита. Вас як звати?

Молодий чоловік. А це хороше запитання....

Микита. Ви ж, мабуть..... (завмирає)

Молодий чоловік. Що?

Микита. Ви ж, мабуть, і є той самий індіанець!

Молодий чоловік. Який?

Микита. Варпатч?!

Молодий чоловік. Вважаєш, це моя ім'я?

Микита. Ні?

Молодий чоловік. Чому? Добре, так.

Микита. Ну, нічого ж собі!..... Оце пощастило! Дякую, Варпатче! Я такий щасливий... Ой, мені ж вже час! Там Андрій хвилюється!

Молодий чоловік. То біжи!

Микита. (простягає руку) Радий познайомитися. До побачення?

Молодий чоловік. (обережно бере його за руку) Так, до побачення. На все добре, Міко!

Микита йде, молодий чоловік усміхнено дивиться йому вслід.

Сцена 12.

Кімната Микити. Микита та Андрій сидять на ліжку.

Микита. ...І я розмовляв з ними, а потім відпустив.

Андрій. Ти говорив із ними, і вони розуміли?

Микита. Так, я навіть вилікував одного.

Андрій. А я так зможу?

Микита. Думаю, так, ти просто ніколи не пробував.

Андрій. Тепер спробую.

Микита. Тільки от куртка твоя...

Андрій. Що?

Микита. Я трохи... (роздивляється куртку зі всіх боків, потім посміхається) Нічого! Так, здалося... І бач, сонце яке!

Андрій. Юхууу! Так! Ми врятували світ! Але ж... Тобі повезло, бачиш, ти навіть того індіанця зустрів. А я тут тільки лежав, прикидався тобою.

Микита. Ти чого? Без тебе все це було б просто неможливо. Заходив хтось?

Андрій. Батько твій двічі заглядав. Я тут так вдавав, що ти спиш!...

Микита. Ну, от бачиш! Без тебе я б нічого не зміг. Я і повернувся спокійно завдяки тобі. Вони ж думали, я сплю, то мама на кухні, тато за комп'ютером, і не помітили.

Андрій. Так, я класно вдавав! Мало не заснув! (зітхає) Але ж... Ми врятували світ, а нікому не розповіси...

Микита. Нікому. Тому що це ж таємниця, мій друже Халке!

Андрій. Звісно... Слухай, а якщо ти вже не індіанець, давай ти тоді будеш Залізний чоловік?

Микита. Гарзд!

Андрій. Супер! То як, мій друже Тоні, може розділимо шоколадку?

Микита. Авжеж!

Їдять шоколадку.

Входить батько.

Батько. Це ви шоколад тріскаєте?

Микита. Угу.

Батько. Приймете у компанію?

Діти дають йому простір на ліжку та пригощають шоколадом.

Батько. Круто!

Андрій. Ми – супергерої!

Микита. Гей!

Андрій. Та ні, я про інше. Я - Халк, він – Старк.

Батько. О! Тоді я буду... Росомаха...

Андрій. Круто!

Батько. Так, треба буде якось утрюх врятувати світ. Як почувашся, Тоні?

Микита. Вже здоровий.

Батько. Оце добре... А я тобі загадку приніс. Хто з'являється раптом, ніби з нікуди?

Микита. Варпатч.

Батько. Варпатч?

Андрій. Так, це точно він! Варпатч!

Голос мами. Йдіть всі сюди скоріше! Тут про того хлопця розказують!

Сцена 13.

Всі дивляться телевизор. Чути голос телеведучого.

Голос телеведучого. Завдяки вам, шановні глядачі, ми знайшли його дуже швидко, і навіть встигли взяти інтерв'ю. Зараз воно готується до ефіру, але можу сказати, що цей молодий чоловік говорить дуже дивні і дуже мудрі речі. На наше прохання він зник та з'явився знову кілька разів поспіль. Ви це зараз побачите. Це справжнє диво! Думаю, нам всім слід уважно прислухатися до його слів. Хоча ми й замало знаємо про його особистість. Все, що нам поки відомо, – він за походженням є індіанцем на ім'я Варпатч...

Батько уважно дивиться на Микиту та Андрія. Ті знизують плечима. Коли батько відвертається, вони із задоволенням б'ють одне одного по долонях.

Сцена 14.

Микита у ліжку. Батько сидить поруч з ним з книгою.

Батько. Дивний вибір, Міко, чому саме цю?

Микита. Там закладка є.

Батько. Промова Сіетла?

Микита. Так, її.

Батько. Я думав, схочеш щось з фентезі... Ну добре-добре... Почитаю, що скажеш. Засинай, а завтра прокидайся вже зовсім здоровим... Отже... (читає) «Промова вождя суквомішів Сіетла у відповідь на пропозицію президента США». Про що йдеться? Що за історія? Я не чув.

Микита. Читай!

Батько. Ну, добре. (читає) «Великий вождь з Вашингтону надіслав нам послання, в якому пропонує купити нашу землю. Але як можна купити чи продати небо, тепло землі? Нам не зрозуміти цього. Якщо ми не володіємо свіжістю повітря та іскрінням води, як же ви можете купити їх? Кожен клаптик цієї землі священний для моїх людей. Ми - частина землі, а земля - це частина нас. Духмяні квіти - наші сестри; олень, кінь, великий орел - наші брати. Скелясті гребені, соковиті луки, жар тіла поні і людина - все це одна сім'я. Тому, коли Великий Вождь у Вашингтоні каже, що він бажає купити нашу землю, він хоче від нас занадто багато. Ми

обдумаємо вашу пропозицію, але це буде не легко. Адже ця земля священна для нас. Ця кришталева вода, що тече в струмках і річках - не просто вода. Це кров наших предків. Якщо ми продамо вам землю, ви повинні пам'ятати, що вона священна, і ви повинні навчити своїх дітей, що вона священна. Річки - наші брати, вони тамують нашу спрагу. Річки несуть наші каное і годують наших дітей. Якщо ми продамо вам свою землю, ви повинні пам'ятати і навчити своїх дітей, що річки - наші і ваші брати. І тому ви повинні дарувати річкам свою доброту, як би дарували своєму братові. Наші шляхи відрізняються від ваших. Наші очі болять від вигляду ваших міст. Де немає тихого місця, немає місця, де можна було б почути розгортання листочків навесні або шелестіння крил комах. І що залишається від життя, якщо людина не може чути самотній крик сови або нічні суперечки жаб довкола озер? Індіанець обирає м'який звук вітру, який ширяє над поверхнею води і сам запах вітру, очищений полуденним дощем, наповнений ароматом хвої. Якщо ми вирішимо прийняти вашу пропозицію, я поставлю умову – ви повинні розглядати і тварин цієї землі, як власних братів. Ким є людина без тварин? Якщо усі тварини зникнуть - людина помре від великої самотності духу. І що б не трапилось із тваринами - те ж скоро станеться і з людиною. Всі речі пов'язані. Всі речі пов'язані, подібно до крові, яка об'єднує сім'ю. Не людина спліла павутину життя, вона в ній - лише ниточка. Все, що вона робить з павутиною, вона робить з самою собою...»

(Батько прислухається до дихання Микити) Міко?

(Він закриває книгу, поправляє ковдру).

Батько. (тихо) Дякую тобі. Спи! (Обережено встає та виходить).

Микита спить і бачить уві сні метеликів, коників, птахів, тварин, простори великих рік і гір.

Світло поступово згасає.

Дмитро Терновий

Харків

2019

Якщо вас зацікавила ця п'єса, просимо перед постановкою узгодити питання авторських прав з автором.